

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

תוכן

- א. בנסרים ... ורבי מאיר אוסר ... מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה ... גזרת תקרה ...1
- ב. נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו.....3
- ג. הפכן על צידיהן ... פסולה ... נעשו כשפודין של מתכת.....3
- ד. אף על פי שלא הכניס לתוכה אלא שלשה טפחים פסולה ... דאנחה אפומא דמטללתא דעייל תלתא לגיו ואפיק חד לבר.....3

דף יד.

א. בנסרים ... ורבי מאיר אוסר ... מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה ... גזרת תקרה

נסרים¹ שרחבן ארבעה טפחים, – 31.2 ס"מ אסור לסכך בהן לפי שרוב תקרת הבית עשויות מהן, ויש לחוש שמא ישב תחת תקרת ביתו, ויאמר מה לי לסכך בנסרים אלו מה לי לישוב תחת תקרת ביתי, אף היא מנסרים עשויה, ותקרת הבית היא פסולה מן התורה סוכה אמרה תורה ולא בית.

אבל מותר לסכך בנסרים שאין רחבן ארבעה טפחים², ואפילו אם הם משופין ודומין לכלים³, כמבואר להלן דף טו.

ועכשיו בזמן הזה שמסככין הבתים במקומות בחו"ל בנסרים שאין בהן שלשה טפחים, –23.4 ס"מ יש לפסול סוכה המסוככת אפילו בנסרים שאין ברחבן שלשה טפחים, משום גזרה שמא ישב תחת תקרת ביתו העשויה מנסרים כאלו.

אבל מותר לסכך בנסרים קצרים מאד, שאין דרך לעשות תקרת הבית מנסרים קצרים כאלו, ומכל מקום צריך ליזהר לעשות הסכך עראי וקל, בעגן שיוכלו הגשמים לירד בתוכו כמו שהתבאר

¹ שו"ע ונו"כ תרכט יח

² פסקו הפוסקים כשמואל ואליבא דרבי יהודה. וכתב הרא"ש (סי' כח) והראב"ד פסק כרבי מאיר וברב, והכל עולה לסגנון אחר. ב"י שם

³ ואף על פי שהן ראויים לישיבה וגם הן ראויין להשתמש בהן להניח פירות וכבר על גביהן שהרי הן רחבין קצת אעפ"כ אינן מקבלין מומאה אם אינן מיוחדין לא לישיבה ולא לשום תשמיש אלא עומדין לבנין או לסתירה. מנ"א שם שו"ע הרב שם לא ומ"ב ס"ק מה

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

בדף ב. ולפיכך נהגו⁴ שלא לסכך בהן כלל, שמא יטעו לסכך בענין קביעות שלא יוכלו הגשמים לירד בתוכו⁵.

ובשעת הדחק שאין להם במה לסכך, מסככין בנסרים אפילו יש בהם ארבעה טפחים אם אי אפשר בענין אחר, ויכול לברך לישיב בסוכה⁶, והוא הדין בכל דבר האסור משום גזרה.

כל דין זה אינו אלא בנסרים שדומים לתקרת הבית⁷, אך מותר לסכך במחצלאות או ענפים הרחבים מארבעה טפחים כגון ענפי דקל וכדומה. ובלבד שיירד גשם דרכם, ולכן המסכך בענפים מעצמים טרופיים יש לנקבם או להניחם באופן שיוכל הגשם להכנס דרכם.

וכתבו האחרונים⁸ שהמובחר שהסכך מן ענפי אילן דוקא עם עלים, אך יש שנהגו⁹ לסכך גם בנסרים (פלפונים) דקים, כי בזמננו אין נהוג כלל לעשות תקרת הבית ארץ ישראל מנסרים ואין בהם גזירת תקרה¹⁰, וגם אין מעבבים ירידת הגשמים לסוכה אף אם יעמידם זה לזה. יש שהקפידו¹¹ שלא יהיו הנסרים (פלפונים רחבים) יותר מטפח (8 ס"מ) ולכתחילה נכון שיהיו פחות מ- 5 ס"מ.

⁴ כ"ב בסמ"ק ופסקו המחבר.

⁵ ודע, דהמ"ז העתיק עוד דבקש לא נהגו לסכך כהיום אף דמפורשת בתורה תעשה לך באספך מגרנד ומיקבך, מכל מקום מפני החשש שמא יבא לסכך כל כך עד שלא יכול מטר לירד לתוכה נמנעו מלסכך בו, אכן כשאין מצויין לו ענפי אילן לסכך בהם פשוט דיש להתיר, אכן יזהרו שלא יהיה הכסוי עב כל כך עד שאין המטר יכול לירד לתוכו, והנה הגר"ז והחיי אדם לא העתיקו דברי המ"ז לענין קש, משמע דסבירא לה דאין להחמיר במה שגלתה התורה בפירוש להתר, וצריך עיון. שער הציון שם ס"ק עג.

⁶ מ"ב ס"ק נ בשם ח"י הרשב"א בעניינו אבל שאר דברים האסורים משום גזירה הביא שם שיש דעות בין הפוסקים ותלה זאת במחלוקת בעין זה בפסולי ד' מינים בס"י תרמט ו

⁷ בן מדויק בחידושי הריטב"א בסוגיין ד"ה אמר רב וז"ל "לא גזרו חכמים בסוכה לאסור בכל דבר שראוי לתקרה שאם כן היו אוסרים כל עצים וכל קנים, אלא כל דבר שדרך לעשות ממנו סוכה לא גזרו ואלו נסרים שיש בהן יותר מד' אין דרך לסכך בהן וכיון שראויין לתקרה יותר מלסיכוך גזרו בהו רבנן" ע"כ וכן פשוט מסברא, וכן עמא דבר, שו"ר שכ"כ בשו"ת שבט הקהתי ח"ד סי' קס"ז, ובס' הסוכה מילואים לפ"ח אות מ"ט.

⁸ פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן תרמג ס"ק ד וכתב שם "אז יוצא ידי חובתו לכולי עלמא, כי אף למי"ש וקנים יש לפקפק בהם עתה גזירת תקרה, וכל שכן שיש לגמגם אם קולע קנים ועושה כמין דופן וכדומה ומסכך סכך בהם די"ל בהן גזירה תקרה, וכל שכן אותן שקורין במדינת רוס"א לאס"ס שמונחים על עליות שיש בהן כמין סולמות, פשיטא שאסור מכמה טעמים" וכן בקיצור שולחן ערוך סימן קלד סעיף ג "גם בסכך יש כמה דינים, וכיון שאנו נוהגין לסכך בענפי אילנות או בקנים כיון שהם גידולי קרקע והמה תלושים ואינם מקבלים טומאה ואינם קשורים יחד אין בהם שום חשש". ובכה"ח ריש הסימן בשם בן איש חי פ' האזינו כתב שנהגו לסכך בענפי אילן דוקא כי אילן בנימט' סוכה.

⁹ שו"ת צי"א המ"ז סי' כ"ח שכן נהגו גדולי עולם בלא פקפוק, ובס' הסוכה השלם מילואים לפ"ח אות מ"ט "כן נתפשט המנהג בירושלים ת"ו עוד מגאוני ירושלים מהדור הקודם בעל האדר"ת הגרי"ח זוננפלד הגרצ"פ פרנק זצ"ל, ונתקבל עד היום כסכך מהודר ללא חשש ופקפוק אצל גדולי ירושלים גאוני ופוסקי דורנו", אך באורחות רבנו ח"ב עמ' רי"ח בשם החזו"א זצ"ל שדעתו לא היתה נוחה מסכך הפלפונים ובתשובה לאחד ששאלו אמר שרק בירושלים נתקבל המנהג לסכך בהם ולא בשאר המקומות,

¹⁰ שו"ת יבי"א ח"ד סי' מ"ט בשם שו"ת ישכיל עבדי ח"ו סי' כ', מועדים וזמנים הוספות לח"ו סי' ע"א, שו"ת אז נדברו ח"ב סי' ל"ה

¹¹ ס' הסוכה שם

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

ב. נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד

שלא יישן תחתיו

נסר¹² שרחב ארבעה טפחים וכן כל סכך פסול, פוסל באמצע בד' טפחים אם הוא מונח ע"פ כל הסוכה כשיש לה רק ג' דפנות בארכה¹³, אך אם הניחו מן הצד סמוך לדופן אינו פוסל אלא בד' אמות, כמו שיבואר להלן דף יז. אבל פחות מד' אמות, כשרה דאמרינן דופן עקומה, ומיהו אין ישנים תחתיו.

דף יד:

ג. הפכן על צידיהן ... פסולה ... נעשו כשפודין של מתכת

נסרים¹⁴ שרחבן ארבעה טפחים שאסור לסכך בהן, הוא אפילו אם לא הטיל רוחב הנסרים על גבי הסוכה, אלא הפכן והשכיבן על צידן שהוא פחות מארבעה טפחים. ואף על פי כן פסולה שמכיון שיש שם פסול עליהן, נעשו כשפודין של מתכת הפסולין לסכך בכל ענין שהופכן.

ד. אף על פי שלא הכניס לתוכה אלא שלשה טפחים פסולה ... דאנחה אפומא דמטללתא דעייל תלתא לגיו ואפיק חד

לבר

מה שנתבאר לעיל שנסר ד' טפחים שהניחו מן הצד סמוך לדופן ורוחבו פחות מד' אמות, על אף שהסוכה כשרה אין ישנים תחתיו. זהו אפילו אם

¹² שו"ע ונו"כ תרלב א

¹³ ושיעור ד' טפחים הוא מקום חשוב להפליג ולחזוץ בין הדפנות עד שאין הדפנות מועילות זו לזו ונראות כשתי סוכות ולכל אחת רק שתי דפנות. מ"ב שם ס"ק ב

¹⁴ שו"ע ונו"כ תרכט יח

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

בפנים הסוכה אין בו כי אם ג' מפחים¹⁵, ומפח אחד בולט לצד חוץ, אפ"ה
אסור¹⁶ לישב תחתיו¹⁷.

¹⁵ ואם בתוך הסוכה, יש פחות מג' מפחים סכך פסול, ובהוץ ממשיך הסכך פסול ויחד ד' מפחים ויותר, מסתפק הריטב"א בסוגיין אם מצטרף הסכך שבהוץ לפסול, כי אפשר דאין הדברים אמורים אלא כשיש ג' מפחים בתוך הסוכה, ובהוץ"א (סי' קמ"ד סק"ד) מסיק להחמיר, אמנם אם עשו דופן המפריד בין הסכך הפסול שבתוך הסוכה לסכך הפסול שחוץ לסוכה יש להתיר, והסכך פסול הפחות מג' מצטרף לסכך הכשר לשיעור סוכה, ומותר לישב אף תחת הסכך הפסול

¹⁶ ואף על גב דלא עייליה כוליה לתוך הלל הסוכה פסול דההיא מפח דאבראי מיחשב נמי סוכ' דאלו סכך כשר היא מותר לישיב שם יוצא ידי סוכה. מ"א שם א מרש"י

¹⁷ מ"ב תרלב שם ס"ק ז וכתב בלשון אפשר וסהברא כמו דאסרינן לעיל בסימן תרכ"ט סעיף י"ח שהפכן על צדיהן דבודאי אין בו ד' מפחים, משום דנעשו כשפודין של מתכות, אפשר דבענינו גם כן הכי. וכתבתי בלשון אפשר משום דהמגן אברהם מסתפק בזה, שער הציון שם ס"ק יא שהרי אפשר שהגמ' אירי בסוכה קמנה שאם נוריד את ג' נטפחים א"כ לא יישאר שיעור סוכה אך בסוכה גדולה כשר.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>